

Leven en welzijn

Het verhaal gaat dat premier Den Uyl in de jaren zeventig een groep Engelse ondernemers aansprak met de niet erg flatteuze benaming *undertakers* (begrafenisondernemers). Hoewel de verwarring te begrijpen is hebben we daar toen erg om gelachen. Toch zat hij er, onbedoeld, ook weer niet zo ver naast. Over ondernemers gaan de wildste verhalen. De meeste verhalen gaan over goede tijden en slechte tijden, over *opportunities* en *threats*, of over de heroïsche stijging op de sociale ladder. Wat me hierbij altijd opvalt is dat het een verzameling bonte figuren is, zonder dat er een duidelijk patroon te herkennen valt. In de academische wereld doen entrepreneurshiponderzoekers vreselijk hun best om onderscheid te maken in soorten ondernemers, maar dat valt allemaal niet mee.

Eigenlijk zijn er maar twee soorten ondernemers: de vrije jongens (M/V) en de echte ondernemers. De allergrootste groep zijn de vrije jongens, ooit eens treffend neergezet door de typetjes Jacobse en Van Es. Bij de vrije jongens gaat het vooral om de vrijheid van doen en laten in een verstikkende omgeving. Hierbij horen de gebruikelijke klaagliederen over te veel regels en te veel belastingen, de immer tegenwerkende bureaucratie en alles wat met de overheid te maken heeft, en de sterke hang naar een genetwerkte economie. De vrije jongens hebben veelal één product of dienst, zeg een zelfborende schroef of een servicecontract op behangverwijderen, en proberen daarmee hun carrière op te bouwen. Niets mis mee.

De echte ondernemer is een heel ander figuur. Dit werd mij pas duidelijk toen ik een ondernemer sprak die inmiddels met zijn derde bedrijf bezig was: na het verkopen van

Nederlands brood in Zweedse supermarkten (*"from scratch"*) en een digitale uitgeverij (*"on demand"*) had hij zich nu geworpen op de laatste bevindingen op het gebied van contactlenzen. Persoonlijk zie ik geen verband hiertussen. In de literatuur zou deze persoon worden omschreven als een *serial entrepreneur* maar goed beschouwd is hij gewoon een *undertaker*: hij wacht zijn kansen af, koopt zieltoegende bedrijven op, creëert sterfhuisconstructies en gaat door naar het volgende levende lijk. De echte ondernemer handelt dan ook niet in producten maar in bedrijven; hij ruimt ze op en creëert, Schumpeter indachtig, weer nieuwe ruimte in de economie.

In de praktijk wordt door de overheid erg veel waarde gehecht aan kennisvalorisatie door ondernemers. Daarmee wordt een zware last gelegd op de maatschappelijke inbreng van de ondernemer, die, eerlijk is eerlijk, gericht is op het eigen gewin. Voor de valorisatie van kennis heeft een vrije jongen ook helemaal geen overheidshulp nodig; hooguit geen tegenwerking. Het probleem is ook niet dat nieuwe kennis zijn weg niet vindt maar dat oude kennis maar niet wil verdwijnen. Als de overheid al een visie op ondernemerschap zou willen neerleggen dan zou dat beter gericht kunnen worden op het opruimen van oude economische activiteiten en de herstructurering van de economie. Daar zal zij de echte *undertaker* tegenkomen die mogelijk heel andere ideeën over creatieve vernietiging heeft: de een zijn dood is ten slotte de ander zijn onderneming.